

PROGRAM KSZTAŁCENIA
PROJEKTOWANIE DYDAKTYCZNE Z ELEMENTAMI TERAPII DZIECKA
2009/2010

Kierunek: Pedagogika

Rok studiów: III

Studia 1. stopnia Semestr 5

Liczba godzin: 30 wykładów

Prowadzący : prof. nadzw. dr hab. Jan Grzesiak

Cele kształcenia:

Celem kształcenia w ramach przedmiotu jest:

- przyswoić wiedzę z dziedziny projektowania dydaktycznego i pedagogiki terapeutycznej (w integracji z teorią i metodyką kształcenia i wychowania) ze szczególnym wyeksponowaniem roli i zadań przypadających w tym zakresie nauczycielowi;
- współtworzyć nowe rozwiązania edukacyjne w środowisku lokalnym – przyjaznym oraz sprzyjającym wszechstronnemu i harmonijnemu rozwojowi uczniów (z uwzględnieniem ich potrzeb i możliwości indywidualnych);
- projektować i ewaluować programy edukacyjne oraz materiały dydaktyczne służące skutecznemu kształtowaniu pożądaných kompetencji uczniów;
- konstruować procedury pozyskiwania rodziców do wspólnego tworzenia projektów edukacyjnych.

Zagadnienia wymienione w treściach przedmiotu winny być “wzmocnione” podczas praktyki dyplomowej – przewidywanej do odbycia w semestrze 6. studiów.

W zdobyciu wiedzy i umiejętności studentów - poza uczestnictwem w zajęciach - pomocne mogą być nagrania filmów dydaktycznych, prezentacje wytworów własnych, a także studiowanie literatury.

TREŚCI KSZTAŁCENIA

Wykłady:

Ewaluacja a innowacje oświatowe w kontekście projektowania dydaktycznego.

Projektowanie dydaktyczne a programy profilaktyczne i terapeutyczne w edukacji dziecka

Projekty a (pseudo)innowacje (nie)pedagogiczne w przeobrażaniu modelu szkoły tradycyjnej

Teoretyczne podstawy pedagogiki twórczości oraz psychologii twórczości – ku projektowaniu dydaktycznemu..

Kreatywny nauczyciel a żywe nauczanie – wychowanie we współczesnej i przyszłej szkole.

Podstawy programowe a wielość programów nauczania. Umiejętność wyboru programu nauczania, interpretacja, próba dokonania oceny.

Struktura sytuacji edukacyjnej - współczesne wyzwania pod adresem nauczyciela (umiejętność diagnozowania i projektowania...). Projektowanie dydaktyczne jako czynnik sprawczy awansu zawodowego nauczyciela.

Wartościowanie wybranych koncepcji kształcenia i wychowania w teorii i praktyce – a dokonywanie samokontroli, samooceny i autokorekty w pracy nauczyciela.

Zastosowanie poznanych metod w indywidualnych projektach – krytyczne i projektujące podejście do materiałów metodycznych w procesach kształcenia i wychowania.

Lekcja a inne formy edukacyjne. Projektowanie zajęć pozalekcyjnych -zajęcia terenowe jako forma integracji kształcenia teoretycznego i praktycznego

Procedury projektowania różnych sytuacji edukacyjnych w zależności od celów, dobieranych treści oraz warunków ich występowania we współczesnej szkole. Drama jako podejście sytuacyjne w nauczaniu wychowującym przez przeżywanie.

Wspomagająca (czy hamująca) funkcja przewodnika metodycznego w twórczej interpretacji treści merytorycznych podręcznika przez młodego nauczyciela?- refleksje ewaluacyjne (na podstawie wybranych przykładów).

Diagnoza i ewaluacja oceniania opisowego w teorii i w praktyce edukacyjnej (w tym samooceny ucznia w nauczaniu wychowującym..

Autoedukacja nauczyciela – u podstaw projektowania w systemie awansów zawodowych oraz rozwoju zawodowego nauczyciela.

Przygotowanie nauczyciela do zajęć szkolnych - jego warsztat pracy, sposoby gromadzenia materiałów dydaktycznych.

Seminarium – forum dyskusyjne studentów (i nauczycieli) połączone z autoprezentacją wytworów jako projektów edukacyjnych.

Ćwiczenia w pracy samodzielnej studenta:

1. Dokonywanie krytycznych analiz wybranych rozwiązań zaczerpniętych z praktyki szkolnej (i wskazywanie “lepszych” sposobów postępowania pedagogicznego nauczyciela). Praktyczne rozwiązania podejmowane przez studentów.
2. Projektowanie zajęć z uwzględnieniem wprowadzenia nowego pojęcia czy umiejętności (nowej litery, cyfry, liczby itp.) - różne elementarze, różnorodność metod np. nauki czytania (studenckie projekty grupowe – indywidualne) – zwłaszcza wobec uczniów wymagających oddziaływań profilaktycznych czy terapeutycznych..
3. Projektowanie zajęć pod kątem pracy z tekstem (literackim, matematycznym itp.) przy uwzględnieniu wszystkich poszczególnych ścieżek edukacyjnych.

4. Projektowanie modułu aktywności z uwzględnieniem pracy z uczniem zdolnym i uczniem potrzebującym dodatkowej pomocy (indywidualizacja przypadku). Ewaluacja gotowych rozwiązań dydaktycznych w aspekcie indywidualizacji kształcenia.
5. Konstruowanie narzędzi pomiaru skuteczności oddziaływań pedagogiczno-wychowawczych na podstawie konkretnych przykładów zaczerpniętych z praktyki szkolnej.
6. Próba skonstruowania programu autorskiego (lub ewaluacji obranego programu).
7. Cykl zorganizowanych działań pedagogicznych. .Skonstruowanie wybranego środka dydaktycznego do konkretnego celu – zadania edukacyjnego (prezentacje, nagrania wideo, fotografie itp.).
8. Narzędzia służące do hospitacji diagnozującej.
9. Ewaluacja wybranych podręczników (lub ich fragmentów) dla klas I - III.(próba oceny przydatności dydaktycznej podręcznika i zaprojektowania fragmentu udoskonalonego na podstawie diagnozy sytuacji edukacyjnej).
10. Próba zaprojektowania długofalowego planu np. uroczystości klasowych, tematyki pedagogizacji rodziców (wywiadówek).
11. Zaprojektowanie własnych materiałów do praktyki pedagogicznej (dyplomowej) – cele, forma i zadania praktyki oraz sposób prowadzenia dokumentacji.
12. Inne zagadnienia edukacyjne wynikające z zainteresowań studenta oraz możliwości realizacyjnych i potrzeb Uczelni (środowiska lokalnego).

Warunki zaliczenia:

Przedmiot kończy się zaliczeniem z oceną poprzez:

- rozwiązanie testu kontrolnego,
- opracowanie przynajmniej 2 – 3 projektów w formie pisemnej i/lub prezentacji audiowizualnej wraz z obudową teoretyczno-metodyczną,
- czynne uczestnictwo w formie seminarium-forum studenckiego i prezentacji (w tym także aktywne uczestnictwo w zajęciach).

Literatura podstawowa (do wyboru):

- R.H. Davis, L.T. Alexander, S.L. Yelon, *Konstruowanie systemu kształcenia*. PWN, Warszawa 1983.
- Delors J., *Edukacja – jest w niej ukryty skarb*. Raport UNESCO, Warszawa 1998.
- K. Denek, *Edukacja dziś – jutro*, Leszno-Poznań-Żary 2006.
- G. Dryden, J. Vos, *Rewolucja w uczeniu*. Wyd. Moderski i s-ka, Poznań 2000.
- S. Dylak, *Wizualizacja w kształceniu nauczycieli*, Wyd. UAM, Poznań 1995.
- Edukacja informacyjna – neomedia w dydaktyce i działaniach wychowawczo-opiekuńczych*, red. K. Wenta, E. Perzycka, US, Szczecin 2007.

Edukacja wobec wyzwań i zadań współczesności i przyszłości. Teoria i praktyka pedagogiczna, red. J. Szempruch, UR, Rzeszów 2006.

R.M.Gagne, L.J.Briggs, W.W. Wager, *Zasady projektowania dydaktycznego*, WSiP, Warszawa 1992.

Konstruowanie autorskich programów kształcenia stymulujących i wspierających rozwój uczniów we współczesnej szkole, red. J. Gnitecki, PTRP, Poznań 2004.

Nauczyciel w nowej rzeczywistości edukacyjnej, red. W. Kojs, UŚ, Cieszyn 2004.

Nowoczesność w kształceniu i wychowaniu, WSiP, Warszawa 1986.

M. Kotarba-Kanczugowska, *Innowacje pedagogiczne w międzynarodowych raportach edukacyjnych*, Wyd. Akad. Żak, Warszawa 2009.

J. Masson, *Przeciw terapii*, Impuls, Kraków 2004.

Nowoczesność w edukacji, red. L. Pawelski, Polskie Stow. Nauczycieli Twórczych, Szczecinek 2008.

A. C. Ornstein, F. P. Hunkins, *Program szkolny – założenia, zasady, problematyka*. Tłum. K. Kruszewski, WSiP, Warszawa 1998.

Podstawy terapii grupowej, red. H.S.Bernard, K.R.MacKenzi, GWP Gdańsk 2000.

J. Poplucz, *Optymalizacja działania pedagogicznego*, WSiP, Warszawa 1984.

D. Rusakowska, *Nauczyciel i innowacje pedagogiczne*, IWZZ, Warszawa 1986.

H. Rylke, *Pokolenie zmian. Czego boją się dorośli?*, WSiP, Warszawa 1999.

Literatura uzupełniająca:

J. D. Bednarek, *Ćwiczenia wyrazistości mowy*, wyd. Nauk. DSE TWP, Wrocław 2005.

N. Branden, *Jak dobrze być sobą. O poczuciu własnej wartości*, GWP, Gdańsk 2007.

M.Dembiński, *Rytualne oblicze lekcji*, Impuls, Kraków 2005.

Ewaluacja i innowacje w edukacji, t. 3 – 4, red. J. Grzesiak, PWSZ Konin 2007.

Ewaluacja i innowacje w edukacji nauczycieli, red. J. Grzesiak, tom 1 – 2, UAM WPA, Kalisz 2007.

Ewaluacja i innowacje w edukacji. Tom 7 – 8, red. J. Grzesiak, WPA UAM, PWSZ, Kalisz-Konin 2009.

E. Fleming, *Unowocześnienie systemu dydaktycznego*, WSiP, Warszawa 1974.

E. Gruszczyk-Kolczyńska, K. Dobosz, E. Zielińska, *Jak nauczyć dzieci sztuki konstruowania gier?*, WSiP, Warszawa 1996.

J. Grzesiak, *Konstruowanie i dobór zadań matematycznych w klasach początkowych*, IKNiBO, Koszalin 1984.

Innowacje pedagogiczne w edukacji muzycznej dzieci i młodzieży, red. L. Kataryńczuk-Mania, WSP, Zielona Góra 2000.

M. Jabłoński, *Projektowanie zajęć edukacji technicznej*, UAM, WOM Kalisz 1999.

J. Mastalski, *Samotność globalnego nastolatka*, WN PAT Kraków 2007.

Nauczyciel i szkoła w procesach innowacji pedagogicznych. Aspekty koncepcyjno-programowe, red. A. Pluta i J. Zdanski, WOM, Częstochowa 1996.

Z. Olejniczak, M. Stepień, *Zadania z czytania*, Wyd. ANNAŁ, Łódź, 2002.

A. van Saan, *365 pomysłów na majsterkowanie*, wyd. REA, 2006.

Inne (książki i artykuły) – wg uznania studenta.

Uwagi i komentarze:

Każdy student wybiera według własnych zainteresowań 2 - 3 zagadnienia (lub więcej) spośród niżej wymienionych – po uprzednim uzgodnieniu z nauczycielem prowadzącym ćwiczenia.

Każde wybrane zagadnienie obejmuje:

- a) stronę teoretyczną (literatura),
- b) stronę metodyczną (w powiązaniu z teorią i praktyką),
- c) stronę technologiczną w formie opracowania materiałów (np. scenariusze lub ich fragmenty, zestawy treści kształcenia, obudowa audiowizualna).

Strona metodologiczna wymaga uwzględnienia diagnostyki, a przede wszystkim ewaluacji i projektowania (wskazane w tym zakresie odwołać się do dostarczonych wytworów własnych). Wybrane zagadnienia należy powiązać z problematyką wykładów i ze swoimi wytworami uznawanymi za szczególne osiągnięcia własne. Prace zaliczeniowe należy oddawać systematycznie podczas zajęć ćwiczeniowych (np. w odstępach comiesięcznych).

1. Struktura sytuacji edukacyjnej - współczesne wyzwania pod adresem nauczyciela (umiejętność diagnozowania i projektowania...).
2. Podstawy programowe a wielość programów nauczania. Umiejętność wyboru programu nauczania, interpretacja, próba dokonania oceny.
3. Projektowanie różnych sytuacji edukacyjnych w zależności od celów, dobieranych treści oraz warunków ich występowania we współczesnej szkole.
4. Dokonywanie krytycznych analiz wybranych rozwiązań zaczerpniętych z praktyki szkolnej Ci wskazywanie "lepszych" sposobów postępowania pedagogicznego nauczyciela). Praktyczne rozwiązania podejmowane przez studentów.
5. Projektowanie zajęć z uwzględnieniem wprowadzenia nowego pojęcia czy umiejętności (nowej litery, cyfry, liczby itp.) - różne elementarze, różnorodność metod np. nauki czytania (studenckie projekty grupowe - indywidualne).
6. Projektowanie zajęć pod kątem pracy z tekstem (literackim, matematycznym itp.) przy uwzględnieniu wszystkich poszczególnych ścieżek edukacyjnych.
7. Projektowanie modułu aktywności z uwzględnieniem pracy z uczniem zdolnym i uczniem potrzebującym dodatkowej pomocy (indywidualizacja przypadku). Ewaluacja gotowych rozwiązań dydaktycznych w aspekcie indywidualizacji kształcenia.
8. Zastosowanie poznanych metod w indywidualnych projektach, krytyczne podejście do materiałów metodycznych z wykorzystaniem aktywizujących metod kształcenia i wychowania.
9. Rola i potrzeba wykorzystania dramy w nauczaniu zintegrowanym. Scenki dramatyczne jako jedna z metod efektywnego nauczania przez przeżywanie.
10. Lekcja a inne formy edukacyjne. Projektowanie zajęć pozalekcyjnych -zajęcia terenowe jako forma integracji kształcenia teoretycznego i praktycznego.
11. Wartościowanie różnych koncepcji rozwoju dydaktycznego w teorii i praktyce, a także dokonywanie własnej samokontroli, samooceny i autokorekty (własne propozycje narzędzi).
12. Diagnoza i ewaluacja oceniania opisowego w teorii i w praktyce edukacyjnej (w tym samooceny ucznia w nauczaniu zintegrowanym). Konstruowanie narzędzi pomiaru skuteczności oddziaływań pedagogiczno-wychowawczych na podstawie konkretnych przykładów zaczerpniętych z praktyki szkolnej.
13. Formy i metody autoewaluacji i autoedukacji nauczyciela - założenia i perspektywy rozwoju zawodowego.
14. Projektowanie dydaktyczne jako czynnik sprawczy awansu zawodowego nauczyciela. Próba skonstruowania programu autorskiego.
15. Przygotowanie nauczyciela do zajęć szkolnych - jego warsztat pracy, sposoby gromadzenia materiałów dydaktycznych.
16. Cykl zorganizowanych działań pedagogicznych. .Skonstruowanie wybranego środka dydaktycznego do konkretnego celu - zadania edukacyjnego (prezentacje, nagrania wideo, fotografie itp.).
17. Narzędzia służące do hospitacji diagnozującej.
18. Ewaluacja wybranych podręczników (lub ich fragmentów) dla klas I - III. (próba oceny przydatności dydaktycznej podręcznika i zaprojektowania fragmentu udoskonalonego na podstawie diagnozy sytuacji edukacyjnej).
19. Wspomagająca (czy hamująca) funkcja przewodnika metodycznego w twórczej interpretacji treści merytorycznych podręcznika przez młodego nauczyciela?- refleksje ewaluacyjne (na podstawie wybranych przykładów).
20. Próba zaprojektowania długofalowego planu np. uroczystości klasowych, tematyki pedagogizacji rodziców (w tym tzw. wywiadówek).
21. Zaprojektowanie własnych materiałów do praktyki pedagogicznej (dyplomowej) - cele, forma i zadania praktyki oraz sposób prowadzenia dokumentacji.
22. Inne zagadnienia edukacyjne - uzgodnione z nauczycielami prowadzącymi zajęcia.